

Luxembourg, 13. listopada 2026.
(OR. en)

14370/26

AG 164
POLGEN 229
FREMP 322
JAI 1296
DISINFO 80
HYBRID 119
AUDIO 123
EDUC 407

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Zaključci Vijeća o uključivom demokratskom sudjelovanju te otpornosti društva i zajednice

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o uključivom demokratskom sudjelovanju te otpornosti društva i zajednice koje je Vijeće (opći poslovi) odobrilo 13. listopada 2026.

**ZAKLJUČCI VIJEĆA O UKLJUČIVOM DEMOKRATSKOM SUDJELOVANJU TE
OTPORNOSTI DRUŠTVA I ZAJEDNICE**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

PODSJEĆAJUĆI na to da se, kao što je navedeno u članku 2. Ugovora o Europskoj uniji, Unija temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina, i da su te vrijednosti zajedničke državama članicama u društvu u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i jednakost žena i muškaraca;

UZIMAJUĆI U OBZIR Povelju Europske unije o temeljnim pravima, a posebno njezine članke 1., 10., 11., 12., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 39., 40. i 44.;

NAGLAŠAVAJUĆI da se demokratska društva održavaju aktivnim sudjelovanjem i angažmanom građana te da se u njima poštuju i štite temeljna prava;

ISTIČUĆI da demokracija može uspijevati samo uz slobodu izražavanja i informiranja;

NAGLAŠAVAJUĆI presudnu ulogu slobode medija i pluralizma u pružanju doprinosa funkcionalnim demokracijama i NAGLAŠAVAJUĆI da je ključno da se države članice strogo pridržavaju čvrstih standarda vladavine prava jer su vladavina prava i demokracija vrijednosti koje se uzajamno osnažuju;

PODSJEĆAJUĆI na zaključke Europskog vijeća od 18. prosinca 2025.¹ i 19. ožujka 2026.², u kojima je istaknuta važnost jačanja demokratske otpornosti Europe, kao i potreba za produbljivanjem angažmana građana;

¹ EUCO 24/25, 18. prosinca 2025., usp. str. 8. *Borba protiv dezinformacija i inozemnog upletanja i manipuliranja informacijama.*

² EUCO 1/26, 19. ožujka 2026., usp. str. 58. *Jačanje demokratske otpornosti Europe.*

PODSJEĆAJUĆI na zaključke o doprinosu obrazovanja i osposobljavanja jačanju zajedničkih europskih vrijednosti i demokratskoga građanstva³; o demokratskoj otpornosti: zaštita izbornih procesa od inozemnog upletanja⁴; o ulozi prostora za građansko djelovanje u zaštiti i promicanju temeljnih prava u EU-u⁵; o strateškoj ulozi kulture, kulturne baštine i audiovizualnih djela u očuvanju europskih vrijednosti i demokratske otpornosti⁶ te o jačanju i zaštiti slobodne, otvorene i utemeljene demokratske rasprave⁷.

PODSJEĆAJUĆI na Preporuku Komisije (EU) 2023/2836 od 12. prosinca 2023. o promicanju angažmana i djelotvornog sudjelovanja građana i organizacija civilnog društva u oblikovanju javnih politika;

POZDRAVLJAJUĆI zajedničku komunikaciju Komisije i Visokog predstavnika o europskom štitu za zaštitu demokracije⁸ i komunikaciju Komisije o Strategiji EU-a za civilno društvo⁹;

POZDRAVLJAJUĆI osnivanje Europskog centra za demokratsku otpornost (ECDR) u veljači 2026.;

NAPOMINJUĆI da se ovi zaključci temelje na radu poljskog predsjedništva na jačanju demokratske otpornosti EU-a, radu danskog predsjedništva na pristupu pouzdanim vijestima u okviru europskog štita za zaštitu demokracije i strukturiranoj raspravi održanoj tijekom ciparskog predsjedanja¹⁰ koja se nadovezala na europski štit za zaštitu demokracije;

PRIMAJUĆI NA ZNANJE Izvješće o nalazima i preporukama Posebnog odbora Europskog parlamenta o europskom štitu za zaštitu demokracije (P10_TA(2026)0286);

³ 15738/23.

⁴ 10119/24.

⁵ 7388/23.

⁶ 15814/25.

⁷ 10533/24.

⁸ JOIN(2025) 791 final.

⁹ COM(2025) 790 final.

¹⁰ 9605/26 (izvješće predsjedništva).

PODSJEĆAJUĆI na to da se ovim zaključcima ne dovode u pitanje pregovori o sljedećem višegodišnjem financijskom okviru koji su u tijeku;

1. NAGLAŠAVA da se demokracija, sloboda i jednakost te vladavina prava uzajamno osnažuju te da je poštovanje tih vrijednosti zajednička odgovornost institucija Unije i država članica;
2. POTVRĐUJE doprinos širokog građanskog angažmana demokratskom životu i socijalnoj koheziji; ISTIČE da su aktivno i uključivo sudjelovanje građana i poštovanje zajedničkih vrijednosti nužni za demokraciju; PODSJEĆA na važnu ulogu učinkovitog prava na podnošenje predstavki u jačanju političkog sudjelovanja građana;
3. UVIĐA da se povjerenje u javne institucije, integritet demokratskih procesa i informacijski prostor uzajamno osnažuje te čine temelje demokratske i društvene otpornosti; te POTVRĐUJE da aktualni promjenjivi geopolitički kontekst postavlja izazove pred naše demokracije, što može pojačati radikalizaciju i smanjiti povjerenje u institucije i izbore;
4. u tom pogledu ISTIČE da digitalna isključenost, usporedno s izazovima koje stvaraju medijske pustinje, može uspostaviti prepreke za aktivno i uključivo sudjelovanje u demokratskom životu;
5. NAGLAŠAVA da se inozemnim upletanjem i manipuliranjem informacijama nastoji podijeliti društvo, oslabiti povjerenje u demokratske institucije, ometati informiranu demokratsku raspravu i odvratiti građane od sudjelovanja u demokratskom životu narušavanjem informacijskog okruženja, manipuliranjem sadržaja, povećanjem podjela i potkopavanjem dosega i vidljivosti pouzdanih informacija i neovisnih medija; ISTIČE da bi mjere usmjerene na otklanjanje inozemnog upletanja i manipuliranja informacijama trebale biti razmjerne, uz istodobnu zaštitu slobode izražavanja, medijske slobode i demokratske rasprave;

6. NAPOMINJE da se zlonamjerna upotreba umjetne inteligencije, uključujući generativnu umjetnu inteligenciju i uvjerljiv krivotvoreni sadržaj, koristi za širenje dezinformacija, u pokušajima kojima se ciljaju osobe u ranjivu položaju, i da olakšava izradu, usmjeravanje i umnožavanje obmanjujućeg sadržaja, čime se dodatno narušava povjerenje u demokratske procese; PODSJEĆA na osobitu potrebu da se osigura transparentnost i preuzimanje odgovornosti digitalnih platformi, uključujući vrlo velike internetske platforme i vrlo velike internetske tražilice, transparentnost političkog oglašavanja i rješavanje problema sadržaja generiranog umjetnom inteligencijom ili manipuliranog sadržaja, uz istodobnu zaštitu temeljnih prava;
7. UVIĐA da, uz šire napore da se podupre građansko sudjelovanje, postoji potreba i za preventivnim pristupom suzbijanju inozemnog upletanja i manipuliranja informacijama, i to s pomoću informiranosti, pripravnosti, ranog otkrivanja, potpore neovisnom istraživanju i provjeri činjenica i promicanju zajedničkih metodologija i primjera najbolje prakse, kako bi se osiguralo da ti naponi usmjereni na građansko sudjelovanje budu vidljiviji i učinkovitiji;
8. UVIĐA presudnu važnost koju za naše demokracije ima osiguravanje potpune primjene Povelje o temeljnim pravima i potpunog poštovanja temeljnih prava; PODSJEĆA da su sloboda izražavanja i informiranja te sloboda okupljanja i udruživanja ključni preduvjeti za sudjelovanje građana u demokratskim procesima; te PONOVRNO POTVRĐUJE da je vladavina prava od ključne važnosti za zaštitu tih temeljnih prava i sloboda;
9. NAGLAŠAVA važnost slobodnih, raznovrsnih i neovisnih medija kao temeljnih stupova demokratske otpornosti, koji građanima omogućuju da pristupaju pouzdanim informacijama, pozivaju institucije na odgovornost i donose informirane odluke; u tom kontekstu ISTIČE važnost medijske, digitalne i informacijske pismenosti za kritičku procjenu informacija, prepoznavanje manipulativnih tehnika i donošenje utemeljenih prosudbi o pouzdanosti izvora;

Izazov demokratskog nesudjelovanja

10. PODSJEĆA na to da je organizacija izbora i izbornih sustava u nadležnosti država članica; NAPOMINJE da se odaziv birača na izborima za Europski parlament od otprilike pedeset posto može poboljšati za sve građane;
11. NAGLAŠAVA da je glasovanje na izborima i referendumima temeljan način na koji građani koriste svoj demokratski glas, dopunjen smislenim mogućnostima sudjelovanja u demokratskom donošenju odluka u razdoblju između izbora i utjecanja na to donošenje odluka;
12. ISTIČE da je povjerenje građana u javne institucije ključno za izgradnju otpornih demokracija; NAGLAŠAVA da to povjerenje raste kada vlasti postupaju transparentno i na temelju dokaza te preuzimaju odgovornost, kao i kada građani dobivaju jasne povratne informacije o tome kako je njihovo sudjelovanje uzeto u obzir u donošenju odluka;
13. IZRAŽAVA ZABRINUTOST zbog toga što postoji nerazmjerni rizik od političkog nesudjelovanja i manjka povjerenja u javno donošenje odluka kad su posrijedi osobe u ranjivom i marginaliziranom položaju; te PREPOZNAJE činjenicu da je osjećaj smanjene političke zastupljenosti društveni izazov širokih razmjera;
14. NAGLAŠAVA potrebu za inicijativama za jačanje demokratske otpornosti i uklanjanje strukturnih prepreka demokratskom sudjelovanju i građanskom angažmanu, koje mogu osobito pogađati određene skupine; UVIĐA da uključivo, raznovrsno i smisleno sudjelovanje u kulturnom životu i životu zajednice može doprinijeti socijalnoj koheziji i demokratskoj otpornosti;
15. ISTIČE potrebu za uklanjanjem specifičnih prepreka građanskom angažmanu, među ostalih onih s kojima se susreću osobe koje su rano napustile obrazovanje i osposobljavanje, ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih (skupina NEET); kao i osobe s invaliditetom; ISTIČE važnost suzbijanja zlostavljanja, uznemiravanja i prijetnji usmjerenih na osobe koje su aktivne u javnom životu; PONAVLJA da se u okviru tih napora moraju u potpunosti poštovati temeljna prava te oni ne smiju onemogućiti legitimnu kritiku, političku raspravu ili demokratski nadzor; POZDRAVLJA Komisijinu najavu preporuke i vodiča s primjerima najbolje prakse kako bi se države članice poduprlo u poboljšanju sigurnosti političkih kandidata i izabраниh predstavnika;

16. POTVRĐUJE da je sudjelovanje žena i muškaraca nužno za uključivo demokratsko sudjelovanje i da su žene i dalje nedovoljno zastupljene na položajima političkog vodstva te da se i dalje suočavaju s preprekama potpunom, ravnopravnom i učinkovitim sudjelovanju u političkom i javnom životu; UVIĐA da je promicanje rodne ravnopravnosti ključno za osiguravanje pravednih, učinkovitih i demokratskih postupaka donošenja odluka, kao i za jačanje otpornosti društva i zajednice;

Europska dimenzija uključivog sudjelovanja

17. UVIĐA da bi države članice mogle imati koristi od koordiniranijeg djelovanja na razini EU-a kako bi se potaknuo ponovni politički angažman, uz potpuno poštovanje nadležnosti, odgovornosti i ovlasti država članica; POZDRAVLJA inicijative za suradnju, kao što je Bečki forum za temeljna prava i demokraciju;
18. NAPOMINJE da, osim što obogaćuju javno donošenje odluka, procesi deliberativne demokracije mogu potaknuti ponovni angažman građana kada su dopuna izborima, ispravno osmišljeni i provedeni te utemeljeni na transparentnoj metodologiji i uistinu reprezentativnom uzorku građana; PRIMA NA ZNANJE da sudionici u skupštinama građana, participativnim panelima, participativnoj izradi proračuna te dijalozima o kulturi i dijalozima u zajednici dosljedno pokazuju veće znanje o politici, veću percipiranu osnaženost i veću sklonost prema angažmanu u demokratskim procesima; NAPOMINJE I TO da iskustvo u nekoliko država članica ukazuje na vrijednost redovitog provođenja takvih postupaka na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, kao i na potencijal usluga e-demokracije za njihovu potporu¹¹; POTIČE države članice da razmotre slične inicijative;
19. POZDRAVLJA napore za podupiranje sudjelovanja zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja u europskim inicijativama kojima se promiču demokratsko sudjelovanje i otpornost društva i zajednice, uključujući povezivanje s Europskim centrom za demokratsku otpornost;

¹¹ Zajednička izjava Europskog parlamenta, Vijeća i Europske komisije o konferenciji o budućnosti Europe „Suradnja s građanima i građankama za demokraciju – Izgradnja otpornije Europe” (2021/C 91 I/01).

Okvir za uključivo demokratsko sudjelovanje

20. PONOVRNO NAGLAŠAVA da se obrazovanjem za demokratsko građanstvo doprinosi dugoročnoj otpornosti Europe, osobito u kriznim vremenima; NAGLAŠAVA važnost aktivnog jačanja kritičkog razmišljanja i poticanja demokratskih vrijednosti i ljudskih prava na svim razinama obrazovanja i u svim vrstama učenja; NAGLAŠAVA i važnost vizualne, digitalne i medijske pismenosti i osnaživanja građana svih dobni skupina, osobito mladih, da razumiju funkcioniranje i učinak digitalnih tehnologija, uključujući algoritme i umjetnu inteligenciju;
21. ISTIČE važnost promicanja poticajnog okruženja za civilno društvo i transparentnog prostora za građansko djelovanje, kao i poticanja otvorenog, redovitog i transparentnog dijaloga s građanima i organizacijama civilnog društva; NAGLAŠAVA da akteri civilnog društva moraju biti u mogućnosti djelovati slobodno, sigurno i neovisno, bez neopravdanog uplitanja;
22. ISTIČE da smisljena, uključiva i transparentna javna savjetovanja i sudjelovanje građana u oblikovanju javnih politika može pružiti vrijedan doprinos donošenju odluka;
23. PODSJEĆA na to da jačanje uključivog demokratskog sudjelovanja nalaže pristup koji obuhvaća sve razine vlasti i tijela na svim razinama, kao i uključivu suradnju koja obuhvaća cijelo društvo sa svim relevantnim dionicima civilnog društva;
24. PREPOZNAJE važnu ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u približavanju demokratskih procesa građanima; i POZDRAVLJA njihov doprinos na razini europskih institucija, osobito putem Odbora regija, u skladu s Ugovorima i načelom supsidijarnosti; UVIĐA da rast i prosperitet Europske unije u cjelini mogu doprinijeti sudjelovanju europskih građana u demokratskim procesima, a time i demokratskoj otpornosti; u tom kontekstu NAGLAŠAVA temeljnu ulogu kohezije i zajedničkih politika na razini Unije kojima se nastoji ojačati veza između zajednica i društva;

25. ISTIČE važnost pristupa neovisnim i pluralističkim informativnim medijima, uključujući regionalne i lokalne medije; PODSJEĆA na vrijednost transparentne i javno odgovorne financijske potpore na svim razinama za informiranje nedovoljno pokrivena publike i izvješćivanje o vijestima od javnog interesa, što uključuje lokalna pitanja, uz potpuno poštovanje uredničke neovisnosti; PODSJEĆA na potrebu za osiguravanjem transparentnosti vlasništva nad medijima i zaštite novinarstva od javnog interesa u skladu s Europskim aktom o slobodi medija; i NAGLAŠAVA važnost poticanja pristupa pouzdanim informacijama, osobito u digitalnom okruženju, za sve diljem Unije, među ostalim u okviru svake predstojeće revizije Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama i putem održivih izvora financiranja;
26. POTIČE Komisiju i države članice da pospješuju slobodno i pluralističko medijsko okruženje te na taj način zaštite pristup pouzdanim informacijama i demokratskom dijalogu, kao i da osiguraju financijska sredstva EU-a za podupiranje relevantnih medijskih inicijativa, ne dovodeći u pitanje aktualne pregovore o VFO-u;
27. POTIČE države članice da pojačaju napore u jamčenje sigurnih, uključivih i poticajnih uvjeta za demokratski angažman svih osoba, da pristupe uklanjanju prepreka i promiču rodnu ravnopravnost te potpuno, ravnopravno i smisleno sudjelovanje i vodstvo žena u političkom i javnom životu;
28. POTIČE razmjenu informacija i primjera najbolje prakse među državama članicama putem mreže nacionalnih tijela za sudjelovanje građana, koju je Komisija poduprla 2026. i koja bi mogla pomoći državama članicama na dobrovoljnoj osnovi u razmjeni i razvoju zajedničkih alata, metodologija i okvira za izgradnju kapaciteta kako bi se povećala otpornost društva i zajednice; POTIČE države članice da pospješuju aktivno građanstvo i socijalnu koheziju podupiranjem dobrovoljnih inicijativa zajednice, građanskog obrazovanja i programa medijske pismenosti te promicanjem suradnje s relevantnim lokalnim dionicima, obrazovnim i kulturnim ustanovama i ustanovama za očuvanje baštine te organizacijama civilnog društva;

29. POZIVA Komisiju da pomogne državama članicama u poduzimanju dodatnih dobrovoljnih mjera za uključivanje mladih, osobito onih koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih (skupina NEET), uz iskorištavanje primjera najbolje prakse iz svih država članica;
30. POZIVA Komisiju da promiče potpuno iskorištavanje postojećih EU-ovih instrumenata financiranja kako bi se poduprlo, među ostalim pružanjem tehničke podrške, inicijative za participativnu demokraciju osmišljene s ciljem olakšavanja uključivanja svih građana, uključujući one koji se suočavaju sa socioekonomskim preprekama, u skladu s pripadajućim pravilima i u okviru dostupnih financijskih sredstava;
31. ne dovodeći u pitanje aktualne pregovore o budućim financijskim okvirima i njihov ishod, POZIVA Komisiju da objedini mehanizme participativne demokracije s programima medijske i digitalne pismenosti te pismenosti u području umjetne inteligencije, stavljajući pritom naglasak, među ostalim, na upotrebu i zlouporabu umjetne inteligencije (UI), i da promiče obrazovanje za demokratsko građanstvo, ističući primjere najbolje prakse u kampanjama za podizanje svijesti javnosti i međusektorskim partnerstvima;

Jačanje potpore za angažman civilnog društva

32. UVIĐA da neovisno, raznoliko i otporno civilno društvo, zajedno s inicijativama koje predvode građani, doprinosi demokratskom sustavu provjera i ravnoteža i demokratskoj otpornosti, među ostalim tako što doprinosi naporima u pogledu snošenja odgovornosti; NAGLAŠAVA korist jačanja istinskog sudjelovanja civilnog društva u oblikovanju politika;
33. NAVODI potrebu za adekvatnim i održivim financiranjem civilnog društva; te SNAŽNO POZIVA na ulaganje kontinuiranih napora u racionalizaciju i pojednostavnjenje administrativnih postupaka kako bi se poboljšala pristupačnost relevantnih tokova financiranja EU-a za organizacije koje ispunjavaju uvjete; SMATRA da je važno osigurati da informacije o mogućnostima financiranja i savjetodavnim inicijativama dopru do organizacija koje djeluju na lokalnoj i regionalnoj razini, uz dužno poštovanje načela supsidijarnosti;

34. POZIVA Komisiju da, u bliskoj suradnji s državama članicama, razradi mehanizme financiranja kojima se promiče kontinuirani angažman i zagovaranje u okviru postojećih relevantnih programa i ne dovodeći u pitanje aktualne pregovore o budućem višegodišnjem financijskom okviru; ISTIČE da bi se veći naglasak mogao staviti na mjere za izgradnju kapaciteta, uključujući tehničku pomoć, osposobljavanje i savjetodavnu potporu, kako bi se ojačala sposobnost organizacija civilnog društva da pristupe mogućnostima financiranja i upravljaju njima;

Daljnje postupanje nakon donošenja europskog štita za zaštitu demokracije

35. POZDRAVLJA najavu Komisije iz komunikacije o Europskom štitu za zaštitu demokracije o jačanju mreže nacionalnih tijela za sudjelovanje građana, organizaciji panela građana i građanki o demokratskoj otpornosti, uspostavi Europskog centra za tehnologiju za građansko sudjelovanje i organizaciji dijaloga o politikama za mlade, kao što je dijalog EU-a s mladima;
36. POZIVA Komisiju i države članice da uzmu u obzir da su elementi izneseni u ovim zaključcima obuhvaćeni radom ECDR-a, kojim se dopunjuje i ne duplicira rad mreže nacionalnih tijela za sudjelovanje građana; u tom pogledu NAVODI vrijednost dobrovoljne razmjene primjera dobre prakse i stručnog znanja sa svim relevantnim dionicima, uz potpuno poštovanje nadležnosti država članica i načela supsidijarnosti;
37. POTIČE države članice da ECDR-u podnesu prijedloge projekata o uključivom demokratskom sudjelovanju i angažmanu svih građana, oslanjajući se na nacionalno iskustvo sa strukturiranim participativnim procesima, uz potpuno poštovanje nacionalnih nadležnosti i institucijskog ustroja;
38. POZDRAVLJA uspostavu godišnjeg ministarskog foruma na visokoj razini o Europskom štitu za zaštitu demokracije kao vrijedne platforme za pregled relevantnih mjera i olakšavanje razmjene primjera najbolje prakse, među ostalim o angažmanu građana;

39. NAGLAŠAVA da će Europski štit za zaštitu demokracije uspjeti samo ako zaštiti naše zajedničke vrijednosti i obrani naša temeljna prava; NAGLAŠAVA važnost jačanja demokracije izvan kruga onih građana koji su već angažirani; i ISTIČE da su građani koji vide da je njihov glas uzet u obzir pri donošenju odluka aktivniji sudionici u obrani naših zajedničkih vrijednosti i jačanju demokracije;
40. POZIVA Komisiju da uzima ove zaključke u obzir pri provedbi i daljnjem razvoju Europskog štita za zaštitu demokracije;
41. OBVEZUJE SE da će se redovito vraćati pitanju uključivog demokratskog sudjelovanja te otpornosti društva i zajednice.
-